

Dowództwo Sił Powietrznych

**DECYZJA Nr 374/MON
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ**

z dnia 11 grudnia 2013 r.

**zmieniająca decyzję w sprawie wprowadzenia do użytku w lotnictwie
Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej „Regulaminu lotów lotnictwa
Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” (RL-2012)**

Na podstawie § 2 pkt 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1996 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. Nr 94, poz. 426), w celu dostosowania przepisów dotyczących lotnictwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej do pozostałych aktów prawnych określających zasady wykonywania lotów, ustala się, co następuje:

§ 1. W „Regulaminie lotów lotnictwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” (RL-2012), stanowiącym załącznik do decyzji Nr 379/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie wprowadzenia do użytku w lotnictwie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej „Regulaminu lotów lotnictwa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” (RL-2012), wprowadza się następujące zmiany:

1) następujące definicje otrzymują brzmienie:

Czas lotu próbnego – całkowity czas liczony od momentu przystąpienia na pokładzie statku powietrznego do wykonywania działań przez załogę w ramach wykonywanych prób w locie, do zakończenia tych działań.

Dyspozycja statku powietrznego – przekazanie do korzystania wyznaczonemu dysponentowi statku powietrznego (dowódcy wylotu) przez uprawnionego dysponenta limitu nalotu wojskowego statku powietrznego i załogi z prawem do stawiania (zmiany) zadania w zakresie określonym przez dysponenta limitu

nalotu. Postawienie (zmiana) zadania odbywa się w formie pisemnej i musi uwzględniać odpowiednie wyprzedzenie czasowe niezbędne do właściwego przygotowania się załogi do jego wykonania, przygotowanie niezbędnej dokumentacji oraz właściwe zabezpieczenie logistyczne i możliwości przewozowe statku powietrznego. W przypadku braku możliwości użycia formy pisemnej dopuszcza się zmianę zadania przy użyciu technicznych środków komunikacji – w takim przypadku fakt zmiany zadania należy następnie niezwłocznie potwierdzić w formie pisemnej.

Działania bojowe lotnictwa – to wszelkie działania lotnictwa na polu walki, których celem jest pozbawienie możliwości działania sił przeciwnika, opanowanie lub utrzymanie określonego terenu (przestrzeni powietrznej). Istotą tych działań jest walka, w której jeden z podmiotów przeciwdziała drugiemu oraz dąży do osiągnięcia przeciwstawnego celu.

Operacja w załodze wieloosobowej – oznacza czynność lotniczą, do wykonania której wymaganych jest co najmniej 2 członków załogi korzystających ze współpracy w załodze wieloosobowej na statkach powietrznych z załogą wieloosobową.

Organ Dowództwa Generalnego RSZ właściwy do spraw lotnictwa – Zarząd Lotnictwa.

Personel aeromedyczny – specjalistyczny personel medyczny, w grupie osobowej pokładowej o specjalności lekarz-ratownik lub ratownik medyczny, przeznaczony i przeszkolony do zabezpieczenia ewakuacji medycznej drogą powietrzną, w tym udzielania pomocy medycznej na pokładzie statku powietrznego.

Weryfikacja uprawnień i dopuszczeń – zarządzany i prowadzony przez organizatora lotów proces sprawdzenia i potwierdzenia posiadanych przez personel latający uprawnień i dopuszczeń do wykonywania lotów na danym typie statku powietrznego.,

2) w rozdziale 1 „Przepisy ogólne”:

a) w § 1 „Zakres obowiązywania” ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

3. Regulamin stosuje się także poza granicami RP, jeżeli zawarte w nim przepisy nie są sprzeczne z przepisami obowiązującymi w przestrzeni powietrznej danego państwa, a w przestrzeniach niepodlegających zwierzchnictwu żadnego państwa – z przepisami międzynarodowymi oraz sojuszniczymi. W przypadku rozbieżności w przepisach należy stosować te bardziej restrykcyjne.

4. Personel lotnictwa Sił Zbrojnych RP wykonując loty poza przestrzenią zarezerwowaną dla wojskowych SP obowiązany jest stosować przepisy ruchu lotniczego określone w dokumentach wydanych przez władze lotnictwa cywilnego wprowadzonych do stosowania w lotnictwie wojskowym w zakresie nieujętych w Regulaminie. Pozyskanie i dystrybucja przedmiotowych dokumentów leży w kompetencji Dowódcy Generalnego Rodzajów Sił Zbrojnych, zwanego dalej „Dowódcą Generalnym RSZ”.

b) w § 2 „Rozpowszechnianie i aktualizacja Regulaminu”:

– ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zarówno Regulamin, jak również zmiany w nim, podlegają rozpowszechnianiu. Za wprowadzanie do każdego z posiadanych egzemplarzy Regulaminu zmian przesłanych przez Dowódcę Generalnego RSZ odpowiedzialni są dowódcy (szefowie) jednostek organizacyjnych.”

- ust. 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4. Uwagi i propozycje poprawek do Regulaminu należy przesyłać do organu Dowództwa Generalnego RSZ właściwego do spraw lotnictwa.”;
- 3) w rozdziale 3 „Lotniska, lądowiska, inne miejsca do startów, lądowań statków powietrznych oraz teren przygodny”:
 - a) w § 6 „Lotniska”:
 - ust. 10 otrzymuje brzmienie:
 - „10. Instrukcja operacyjna lotniska wojskowego podlega zatwierdzeniu przez Dowódcę Generalnego RSZ.”,
 - w ust. 11 pkt 8) otrzymuje brzmienie:
 - „8) Szczegóły dotyczące kształtu oraz merytorycznej zawartości instrukcji operacyjnej lotniska określa Dowódca Generalny RSZ w odrębnym dokumencie.”,
 - b) w § 8 „Lądowiska, inne miejsca do startów i lądowań statków powietrznych oraz teren przygodny”, ust. 5 otrzymuje brzmienie:
 - „5. Instrukcja operacyjna lądowiska wojskowego podlega zatwierdzeniu przez Dowódcę Generalnego RSZ.”;
- 4) w rozdziale 4 „Personel lotniczy, uprawnienia do wykonywania lotów”:
 - a) w § 9 „Personel lotniczy”:
 - ust. 3 otrzymuje brzmienie:
 - „3. Personel latający to personel lotniczy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej posiadający (nabywający) uprawnienia i/lub dopuszczenia do wykonywania czynności lotniczych związanych z użytkowaniem statków powietrznych podczas lotu, który dzieli się na:
 - 1) personel kabinowy:
 - a) pilot,
 - b) nawigator,
 - c) technik pokładowy – zgodnie z instrukcją użytkowania w locie (innym właściwym w tym względzie dokumentem) danego typu statku powietrznego;
 - 2) personel pokładowy:
 - a) operator urządzeń, systemów statku powietrznego,
 - b) instruktor spadochronowy (instruktor pokładowy),
 - c) personel aeromedyczny,
 - d) technik pokładowy obsługi ładunku (loadmaster),
 - e) strzelec pokładowy,
 - f) operator PPK (przeciwpancernego pocisku kierowanego),
 - g) stewardesa / steward.”,
 - ust. 6 otrzymuje brzmienie:
 - „6. Przeszkolenie teoretyczne personelu latającego na dany typ statku powietrznego realizowane jest wyłącznie w krajowych lub zagranicznych ośrodkach szkoleniowych posiadających odpowiednie do zakresu szkolenia certyfikaty lub uprawnienia do jego prowadzenia, wydane przez uprawnione podmioty wojskowe lub cywilne (instytucje, organy, zakłady itp.). Zgodę w tym

zakresie, na kolejny typ statku powietrznego, wyraża Dowódca Generalny RSZ.”,

– w ust. 23 pkt 7) otrzymuje brzmienie:

„7) znać ROE oraz kryteria identyfikacji obiektów;”,

– ust. 35 otrzymuje brzmienie:

„35. Podczas osiągania gotowości do podjęcia działań, gotowość podległego personelu latającego do wykonania planowanych zadań może stwierdzić dowódca jednostki lotniczej. Przejmuje on wówczas na siebie odpowiedzialność za jakość przygotowania tego personelu.”,

– ust. 39–43 otrzymują brzmienie:

„39. Na statkach powietrznych lotnictwa Sił Zbrojnych RP członek polskiego wojskowego personelu latającego, który nie posiada uprawnień lub dopuszczeń do wykonania lotu z miejsca przeznaczonego dla członka załogi tych statków powietrznych, może – po uzyskaniu zgody Dowódcy Generalnego RSZ – wykonywać loty z tego miejsca, jeżeli nie jest to sprzeczne z instrukcją użytkowania danego statku powietrznego.

40. Personel latający Sił Zbrojnych RP może wykonywać loty, w charakterze członka załogi, na statkach powietrznych lotnictwa Sił Zbrojnych RP niewchodzących w skład macierzystej jednostki zgodnie z posiadanymi uprawnieniami i dopuszczeniami po uzyskaniu zgody dowódcy ZT w ramach danego ZT lub Dowódcy Generalnego RSZ.

41. Zgodę na wykonywanie lotów w składzie załogi statku powietrznego lotnictwa Sił Zbrojnych RP cywilnemu personelowi latającemu – zgodnie z posiadanymi i ważnymi uprawnieniami zawartymi w jego licencji – wydaje Dowódca Generalny RSZ.

42. Zgodę na wykonywanie lotów w składzie załogi statku powietrznego lotnictwa Sił Zbrojnych RP osobom wyznaczonym przez Urząd Lotnictwa Cywilnego do przyjmowania egzaminów i/lub przeprowadzania kontroli wydaje Dowódca Generalny RSZ.

43. Dowódca Generalny RSZ wydaje zgodę na wykonywanie lotów przez podległy personel latający na zagranicznych wojskowych statkach powietrznych oraz zagranicznemu wojskowemu personelowi latającemu na statkach powietrznych będących w jego dyspozycji.”,

– ust. 50 otrzymuje brzmienie:

„50. Członkowie personelu latającego mogą być wstrzymani od wykonywania lotów, w przypadku naruszenia przepisów lotniczych, zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa przez:

- 1) organizatora lotów (dowódcę jednostki wojskowej) w stosunku do podległego personelu latającego – na okres do 3 miesięcy;
- 2) zarządzającego loty (dowódcę związku taktycznego) w stosunku do podległego personelu – na okres do 6 miesięcy;
- 3) Dowódcę Generalnego RSZ – na okres do 12 miesięcy.

Podejmując decyzję o wstrzymaniu od lotów osoby funkcyjne mogą zasięgnąć opinii nieetatowego zespołu analizy personelu latającego i/lub zespołu bezpieczeństwa lotów, przy czym opinia tych organów nie jest wiążąca.”,

– ust. 57 otrzymuje brzmienie:

„57. Członek personelu latającego Sił Zbrojnych RP będący w rezerwie kadrowej lub dyspozycji może wykonywać loty za zgodą Dowódcy Generalnego RSZ.”,

b) w § 10 „Uprawnienia i dopuszczenia do wykonywania lotów personelu latającego lotnictwa Sił Zbrojnych RP”:

– w ust. 1 pkt 2) otrzymuje brzmienie:

„2) ma ważne, zdane komisyjnie, coroczne egzaminy z wiedzy stosowanej, potwierdzone wpisem do osobistego dziennika lotów, o którym mowa w § 12 ust. 15 lub ust. 16;”,

– ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Pierwsze uprawnienie instruktorskie na wniosek dowódcy jednostki lotniczej, a w przypadku uzyskania uprawnienia przez dowódcę jednostki lotniczej – na wniosek jego przełożonego, nadaje Dowódca Generalny RSZ.”,

c) w § 11 „Ważność uprawnień i dopuszczeń”:

– w ust. 4 tabela 4.1. „Maksymalne przerwy w lotach” otrzymuje brzmienie:

Przepisy wykonywania lotu/ rodzaj lotu		Rodzaj statku powietrznego	Maksymalne przerwy w lotach (w dniach)		
			klasa M,1	klasa 2	klasa 3
VFR	Dzień	Z załogą jednoosobową	150	120	90
		Z załogą wieloosobową	150	120	90
	Noc	Z załogą jednoosobową	120	90	60
		Z załogą wieloosobową	120	90	60
IFR	Dzień	Z załogą jednoosobową	120	90	60
		Z załogą wieloosobową	120	90	60
	Noc	Z załogą jednoosobową	90	60	45
		Z załogą wieloosobową	90	60	45
Loty instruktorskie	Dzień/ Noc	180			
Przepisy wykonywania lotu/ rodzaj lotu (dotyczy samolotów F-16, MiG-29)			Maksymalne przerwy w lotach (w dniach) (dotyczy samolotów F-16, MiG-29)		
			klasa M, 1	klasa 2	klasa 3
VFR			60	45	30
IFR			60	45	30
Lądowanie			60	45	30
Loty nocne			90	60	45

Uwaga

A. Wykonanie lotu VFR w nocy pozwala wszystkim członkom załogi (pilot lecący – pilot monitorujący; szkolący – szkolony) na stosowanie przerw w wykonywaniu lotów VFR w dzień.

B. Przedłużanie ważności dopuszczeń do lotów IFR odbywa się przez wykonanie lotu w IMC lub w pozorowanych warunkach braku widoczności (np. w zasłoniętej

kabinie, na symulatorze lotu /Full Flight Simulator/) z wykonaniem procedury podejścia do lądowania według IFR z uwzględnieniem następujących zasad:

- a) wykonanie lotu IFR w dzień – dodatkowo przedłuża wszystkim członkom załogi (pilot lejący – pilot monitorujący; szkolący – szkolony) ważność dopuszczeń do wykonywania lotów w dzień według VFR,
- b) wykonanie lotu IFR w nocy – dodatkowo przedłuża wszystkim członkom załogi (pilot lejący – pilot monitorujący; szkolący – szkolony) ważność dopuszczeń do wykonywania lotów VFR i IFR w dzień oraz lotów VFR w nocy.”;

– w ust. 8 w pkt 1) uchyla się ppkt c);

– ust. 18 i 19 otrzymują brzmienie:

„18. W przypadku utraty ważności uprawnień i/lub dopuszczeń na danym typie statku powietrznego przez personel pokładowy ich przywrócenie następuje przez realizację, pod nadzorem instruktora lub pilota instruktora (dowódcy statku powietrznego), zadań z lotem na typie statku powietrznego, zgodnie z posiadanymi uprawnieniami i/lub dopuszczeniami. Na statkach powietrznych, na których nie ma możliwości skontrolowania tych specjalistów podczas lotu, stopień przygotowania do wykonywania obowiązków w powietrzu należy skontrolować na ziemi.

19. W przypadku utraty ważności uprawnień lub dopuszczeń na danym typie statku powietrznego przez wszystkich pilotów w danej jednostce lotniczej zezwala się na przywrócenie tych ważności przez pilotów innej jednostki lotniczej lub na wzajemne przywrócenie ważności po kolejnym wykonaniu lotów w charakterze szkolonego i kontrolującego przez pilotów z uprawnieniami instruktorskimi wyznaczonych przez Dowódcę Generalnego RSZ.”;

– po ust. 22 dodaje się ust. 23–30 w brzmieniu:

„23. W celu sprawdzenia i potwierdzenia posiadanych przez personel latający uprawnień i/lub dopuszczeń do wykonywania lotów na danym typie statku powietrznego organizator lotów może zarządzić przeprowadzenie procesu weryfikacji uprawnień i/lub dopuszczeń.

24. Proces weryfikacji uprawnień i/lub dopuszczeń należy przeprowadzić po:

- 1) wprowadzeniu nowego programu szkolenia lotniczego na dany typ statku powietrznego (jeżeli występuje nowe nazewnictwo uprawnień i dopuszczeń lub uległy zmianie warunki minimalne na podstawie których dopuszcza się wykonywanie lotów);
- 2) zakończeniu etapów szkolenia lotniczego realizowanego w ośrodku szkolenia lotniczego poza strukturami SZ RP w oparciu o wewnętrzny program szkolenia lotniczego danego ośrodka.

25. Weryfikacji uprawnień i/lub dopuszczeń personelu latającego dokonuje komisja powołana rozkazem organizatora lotów na podstawie Osobistego Dziennika Lotów.

26. Proces weryfikacji uprawnień i/lub dopuszczeń zarządza organizator lotów w rozkazie dziennym jednostki, w którym określa skład komisji odpowiedzialnej za jego realizację oraz termin realizacji tego procesu.

27. Po zakończeniu procesu weryfikacji sporządza się meldunek do organizatora lotów, w którym należy ująć wykaz wszystkich uprawnień i/lub dopuszczeń osiągniętych przez weryfikowany personel latający wraz

z minimalnymi warunkami atmosferycznymi, przy których dopuszcza się wykonywanie danych zadań lotniczych.

28. Organizator lotów na podstawie otrzymanego meldunku umieszcza w rozkazie dziennym punkt o zakończeniu procesu weryfikacji z wykazem wszystkich zweryfikowanych uprawnień i/lub dopuszczeń personelu latającego podlegającego procesowi weryfikacji.

29. Zweryfikowany personel latający po ogłoszeniu w rozkazie dziennym organizatora lotów punktu o zakończeniu procesu weryfikacji dokonuje wpisu w Osobistym Dzienniku Lotów w formie wyciągu z danego rozkazu dziennego.

30. Weryfikację uprawnień i/lub dopuszczeń personelu latającego w szczególnych przypadkach, zgodnie z decyzją organizatora lotów, można przeprowadzić wykonując loty nadające weryfikowane uprawnienia i/lub dopuszczenia zgodnie z obowiązującym programem szkolenia na danym typie statku powietrznego.”;

d) w § 12 „Kontrole w locie, egzaminy teoretyczne”:

– ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Kontrolę pozostałych specjalistów wchodzących w skład personelu latającego, w zakresie ich czynności wykonywanych na pokładzie statku powietrznego przeprowadzają odpowiedni specjaliści, (w wyjątkowych przypadkach dowódca statku powietrznego – pilot instruktor) nie rzadziej niż co 12 miesięcy. Personelowi aeromedycznemu wykonującemu loty na więcej niż na jednym typie statku powietrznego zezwala się na wykonywanie kontroli i przedłużania aktualności na jednym z typów. Na statkach powietrznych, na których nie ma możliwości skontrolowania tych specjalistów podczas lotu, stopień przygotowania do wykonywania obowiązków w powietrzu należy skontrolować na ziemi.”;

– ust. 17 otrzymuje brzmienie:

„17. Do oceny z egzaminu rocznego z wiedzy stosowanej wlicza się wyniki egzaminów z zagadnień, o których mowa w ust. 15 lub 16, uzyskane przed komisją egzaminacyjną w ramach ubiegania się o uzyskanie klasy kwalifikacyjnej.”;

5) w rozdziale 5 „Organizacja lotów”:

a) w § 13 „Postanowienia ogólne”:

– ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja lotów w jednostkach lotniczych i jednostkach zabezpieczających ich działanie jest przedsięwzięciem najważniejszym, któremu podporządkowane są wszystkie inne, z wyjątkiem osiągnięcia gotowości do podjęcia działań.”,

– ust. 14 i 15 otrzymują brzmienie:

„14. Zasady zarządzania ryzykiem w lotnictwie (Operational Risk Management – ORM) oraz wzór i sposób wypełniania karty szacowania ryzyka określa Szef Inspektoratu MON ds. Bezpieczeństwa Lotów w uzgodnieniu z Dowódcą Generalnym RSZ odrębnym dokumentem.

15. Prawo wstrzymania od lotów poszczególnych typów statków powietrznych przysługuje Dowódcy Generalnemu RSZ i Głównemu Inżynierowi Wojsk Lotniczych.”,

b) w § 14 „Czas startowy, nalot, odpoczynek”:

– ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Czas startowy personelu latającego liczy się indywidualnie od chwili rozpoczęcia bezpośredniego przygotowania do lotów, do momentu opuszczenia statku powietrznego po ostatnim locie.”,

– ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się zwiększenie czasu startowego i maksymalnego nalotu o 20%. Decyzję w tym zakresie podejmuje Dowódca Generalny RSZ lub Dowódca Operacyjny RSZ w stosunku do personelu latającego przekazanego mu w dowodzenie.”,

c) w § 15 „Zakres praw i obowiązków wydzielającego statki powietrzne, dysponenta limitu nalotu i dysponenta statku powietrznego”:

– ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wydzielający statki powietrzne (Dowódca Generalny RSZ) ma obowiązek:

- 1) na wniosek dysponenta limitu nalotu składającego zapotrzebowanie na środek transportu lotniczego wyznaczyć jednostkę lotniczą, która wykona zadanie lotnicze;
- 2) przekazać zatwierdzone zapotrzebowanie do wyznaczonej jednostki lotniczej celem realizacji zadania lotniczego.”,

– w ust. 3 pkt 8 ppkt d) otrzymuje brzmienie:

„d) zaświadczenie dla dowódcy statku powietrznego.”,

– uchyla się ust. 12,

d) w § 16 „Operator – zakres odpowiedzialności”:

– w ust. 9:

– – pkt 1) i 2) otrzymują brzmienie:

- „1) wykonywanie lotów zarówno na śmigłowcach, jak i na samolotach ogranicza się tylko do jednego typu samolotu i jednego typu śmigłowca użytkowanego przez danego operatora;
- 2) operator musi zadbać o to, by żaden członek załogi śmigłowca (samolotu) nie wykonywał lotów na więcej niż 2 typach śmigłowców (samolotów), chyba że uzyska zgodę Dowódcy Generalnego RSZ, któremu podlega, na wykonywanie lotów na 3 typach śmigłowców (samolotów), z których co najmniej dwa mają podobne wyposażenie i procedury awaryjne.”,

– – pkt 5) otrzymuje brzmienie:

- 5) wykonywanie lotów dyspozycyjnych w czasie jednego czasu startowego na kilku typach statków powietrznych jest niedozwolone.”;

6) w rozdziale 6 „Loty”:

a) w § 17 „Klasyfikacja lotów” ust. 8. otrzymuje brzmienie:

„8. W zależności od pory doby loty dzielą się na:

- 1) dzienne – wykonywane w okresie 30 minut przed wschodem słońca do 30 minut po zachodzie słońca;
- 2) nocne – wykonywane w okresie 30 minut po zachodzie słońca do 30 minut przed wschodem słońca;
- 3) dzienne-nocne (nocno-dzienne) – wykonywane ze startem w dzień lub w nocy i lądowaniem odpowiednio w nocy lub w dzień.”,

b) w § 19:

– tytuł otrzymuje brzmieniu:

„§ 19. Zasady przygotowania operacji lotniczej i dokumentowania tego procesu w lotach dyspozycyjnych na samolotach i śmigłowcach transportowych.”,

– w ust. 10 pkt 2) otrzymuje brzmienie:

„2) Dowódca Generalny RSZ może zezwolić, aby informacje wymienione w pkt 1) powyżej były prezentowane w całości lub części w formie innej niż na drukach. Należy zapewnić możliwy do przyjęcia standard dostępności, użyteczności i niezawodności zapisów.”,

c) w § 23 „Warunki minimalne do startu i lądowania dla pilota, statku powietrznego i lotniska” ust. 13 otrzymuje brzmienie:

„13. W procesie szkolenia lotniczego w warunkach IMC, realizowanego w oparciu o obowiązujący program szkolenia lotniczego, zezwala się realizować w pozorowanych warunkach braku widoczności w oparciu o następujące zasady:

- 1) podczas uzyskiwania dopuszczeń do niższych WM pilota oraz kolejnych pomocy nawigacyjnych, dopuszczenia nadawać zgodnie z minimami określonymi programem szkolenia dla danej pomocy nawigacyjnej, według której wykonano podejście do lądowania;
- 2) zakończenie pozoracji warunków podczas podejścia do lądowania musi nastąpić najpóźniej w momencie osiągnięcia DA/DH lub MDA/MDH, odpowiednio dla podejść precyzyjnych i nieprecyzyjnych.”,

d) w § 37 „Pokazy lotnicze”:

– ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Uprawnionym do zarządzania pokazów lotniczych w powietrzu jest Dowódca Generalny RSZ i jego przełożeni.”,

– ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Wykonanie lotów pokazowych oraz związanych z przygotowaniem do nich lotów szkoleniowych i treningowych można rozpocząć po zatwierdzeniu przez Dowódcę Generalnego RSZ dokumentacji organizacji lotów pokazowych. Dokumentację organizacji lotów pokazowych opracowuje się na czas określony przez zatwierdzającego.”,

– ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. W okresie ważności dokumentacji organizacji lotów pokazowych – w przypadku wprowadzania nowych elementów do lotów pokazowych – elementy takie mogą być wprowadzone po zatwierdzeniu sposobu ich wykonania przez Dowódcę Generalnego RSZ i załączone w formie aneksów do tej dokumentacji.”,

e) w § 38 „Loty specjalne” ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Loty specjalne to loty poprzedzające wprowadzenie zmian i uzupełnień w dokumentacji szkolenia lotniczego, wykonywane w razie potrzeby praktycznej weryfikacji nowych sposobów wykonywania zadań lotniczych.

2. Podstawą do organizowania lotów specjalnych jest dokumentacja lotów specjalnych, zatwierdzona przez zarządzającego te loty Dowódcę Generalnego RSZ.”,

f) w § 40 „Loty inspektorskie” ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Szczegółowe zasady realizacji lotów inspektorskich określa Dowódca Generalny RSZ.”,

g) w § 41 „Loty ratownicze i sanitarne” ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Decyzję o wykonaniu lotu sanitarnego (lotów sanitarnych) podejmuje Dowódca Generalny RSZ.”,

h) w § 43 „Szczególne zasady obecności pasażerów na pokładach statków powietrznych Sił Zbrojnych RP w locie”:

– ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Na pokładach statków powietrznych Sił Zbrojnych RP zgodę na wykonanie lotów w charakterze pasażera przez żołnierzy RP (z wyłączeniem polskiego personelu latającego Sił Zbrojnych RP) lub osoby cywilne z miejsc przeznaczonych dla załogi statku powietrznego (jeżeli nie jest to sprzeczne z instrukcją użytkowania statku powietrznego) wydaje Dowódca Generalny RSZ.”,

– ust. 5. otrzymuje brzmienie:

„5. Na pokładach statków powietrznych Sił Zbrojnych RP przeznaczonych do przewozu pasażerów lub ładunku w czasie lotu dodatkowo mogą znajdować się osoby lub ładunek nieokreślony w zadaniu:

1) w lotach dyspozycyjnych

a) żołnierze, pracownicy wojska oraz ładunek – wydaje zgodę organizator lotów, dowódca związku taktycznego w stosunku do osób im podległych, dla pozostałych – za zgodą Dowódcy Generalnego RSZ,

b) osoby cywilne – za zgodą Dowódcy Generalnego RSZ;

2) w lotach szkolnych: kolejna załoga ujęta w planie do realizacji zadań na danym statku powietrznym – za zgodą organizatora lotów;

3) w lotach treningowych:

a) żołnierze, pracownicy wojska oraz ładunek – wydaje zgodę organizator lotów, dowódca związku taktycznego w stosunku do osób im podległych, dla pozostałych – za zgodą Dowódcy Generalnego RSZ,

b) osoby cywilne – za zgodą Dowódcy Generalnego RSZ;

4) w lotach ratowniczych, sanitarnych, z pomocą humanitarną, próbnych i specjalnych pasażerowie i ładunki – zgodnie z decyzją dysponenta obecnego na pokładzie statku powietrznego po uzyskaniu akceptacji dowódcy statku powietrznego lub, w przypadku braku dysponenta, dowódcy statku powietrznego, jeśli opracowane na użytek takich lotów instrukcje, rozkazy (inne) i wydane decyzje zarządzającego lot lub zawarte porozumienia nie stanowią inaczej.”,

– ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Na pokładach statków powietrznych Sił Zbrojnych RP zgodę na wykonanie lotów w składzie załogi statku powietrznego przez żołnierzy ze składu personelu latającego innych państw lub osoby cywilne niebędące obywatelami RP w charakterze pasażera z miejsc przeznaczonych dla załogi statku powietrznego (jeżeli nie jest to sprzeczne z instrukcją użytkownika statku powietrznego) wydaje Dowódca Generalny RSZ na wniosek zarządzającego loty (lub dysponenta nalotu).”;

7) w rozdziale 7 „Postanowienia medyczne”:

a) w § 44 „Postanowienia ogólne”:

– ust. 3–5 otrzymuje brzmienie:

„3. Szef komórki Dowództwa Generalnego RSZ właściwej do spraw zdrowia sprawuje nadzór merytoryczny nad wszystkimi zadaniami z zakresu zabezpieczenia medycznego wykonywanymi przez wojskową służbę zdrowia na rzecz lotnictwa Sił Zbrojnych RP.

4. Czynności lotniczo-lekarskie w stosunku do personelu lotniczego jednostki (terminowe przeprowadzenie badań personelu lotniczego, skierowanie na badania okresowe i okolicznościowe, nadzorowanie realizacji zaleceń RWKLL w odniesieniu do tego personelu) wykonuje lekarz bazy lotnictwa (jednostki lotniczej, zaopatrującej) zwany dalej lekarzem lotniczym, na podstawie nadanych uprawnień, po odbyciu wymaganego szkolenia w jednostce, o której mowa w ust. 2, lub innej instytucji zajmującej się szkoleniem lekarzy lotniczych. Szczegółowe zasady i częstotliwość realizacji wyżej wymienionego szkolenia określają programy szkolenia opracowane przez Szefa komórki Dowództwa Generalnego RSZ właściwej do spraw zdrowia.

5. Czynności medyczne w stosunku do personelu lotniczego jednostki (zabezpieczenie medyczne lotów, nadzorowanie realizacji zaleceń RWKLL w odniesieniu do tego personelu) wykonuje ratownik medyczny na podstawie uprawnień uzyskanych po odbyciu wymaganego szkolenia w jednostce, o której mowa w ust. 2, lub innej instytucji zajmującej się szkoleniem ratowników medycznych w zakresie swoich kompetencji. Szczegółowe zasady dotyczące realizacji wyżej wymienionego szkolenia określają programy szkolenia opracowane przez Szefa komórki Dowództwa Generalnego RSZ właściwej do spraw zdrowia.”,

– ust. 14 i 15 otrzymują brzmienie:

„14. Członkowie personelu latającego lotnictwa Sił Zbrojnych RP obowiązani są raz w roku odbywać szkolenie w Wojskowym Ośrodku Szkoleniowo-Kondycyjnym (WOSzK) (nie dotyczy podchorążych, słuchaczy szkoły lotniczej oraz personelu latającego powracającego po szkoleniach trwających 6 miesięcy i więcej). Niespełnienie tego obowiązku powoduje wstrzymanie od wykonywania czynności lotniczych do czasu jego zrealizowania.

15. Członkowie personelu latającego lotnictwa Sił Zbrojnych RP na wniosek dowódcy jednostki, za zgodą Dowódcy Generalnego RSZ, mogą zostać skierowani na dodatkowe szkolenie w WOSzK.”,

– ust. 19. otrzymuje brzmienie:

„19. Organizator lotów ma obowiązek organizowania przynajmniej raz na kwartał (zalecane raz w miesiącu) czynnego wypoczynku (zajęć sportowo-rekreacyjnych, odnowy biologicznej itp.) dla podległego personelu latającego.”;

b) w § 45 „Warunki i tryb kwalifikacji lotniczo-lekarskiej personelu lotniczego”, w ust. 5 pkt 1) otrzymuje brzmienie:

„1) bezpośrednio po zdarzeniu lotniczym, w którym uczestniczyli;”;

c) w § 46 „Wymagania stomatologiczne” ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Personel latający w celach profilaktycznych i dla podjęcia planowego leczenia stomatologicznego podlega obowiązkowym przeglądom stomatologicznym 2 razy w roku, lecz nie rzadziej niż co 9 miesięcy.”;

d) w § 51 „Sytuacje awaryjne w locie”:

– ust. 2. otrzymuje brzmienie:

„2. Załoga statku powietrznego w czasie lotu posługuje się zestawem procedur awaryjnych, jeśli takie znajdują się w wyposażeniu statku powietrznego lub ich używanie przewidziane jest odpowiednimi w tym względzie instrukcjami. Procedury awaryjne, o których wiadomo, że będą wykonywane w warunkach znacznego deficytu czasu lub przy utrudnionym dostępie do takiego zestawu, np.:

- 1) czynności po wpadnięciu w korkociąg (po przeciągnięciu);
- 2) czynności po utracie orientacji przestrzennej;
- 3) czynności na wypadek pożaru;
- 4) czynności podczas wyłączenia się silnika (silników) w locie;
- 5) czynności przy opuszczaniu statku powietrznego

– załoga ma obowiązek wykonywać bez posługiwania się zestawem procedur awaryjnych (znać je na pamięć).”;

– w ust. 6 pkt 3) otrzymuje brzmienie:

„3) sprawdzić na bezpiecznej wysokości stateczność i sterowność statku powietrznego w konfiguracji do lądowania, pracę silnika (silników), następnie imitować manewr do lądowania z wypuszczonym podwoziem i wychylonymi kłapami lądowania;”;

8) w rozdziale 9 „Sytuacje szczególne”, w § 55 „Przechwytywanie naruszcyciela” ust. 2. otrzymuje brzmienie:

„2. Szczegółowe zasady postępowania załogi statku powietrznego w przypadku zaistnienia sytuacji, o której mowa w ust. 1, określa Dowódca Generalny RSZ, w oddzielnych dokumentach.”;

9) w Załączniku 5 „Zasady wykonywania lotów w załogach wieloosobowych (zgodnie z EU-OPS)” ust. 20 otrzymuje brzmienie:

„20. Jeśli statek powietrzny wyposażony jest w GPWS (EGPWS), pilot lecący w czasie podejścia do lądowania potwierdza wszystkie komunikaty głosowe pochodzące z tego systemu, z wyjątkiem komunikatów generowanych poniżej minimum dla danej procedury podejścia. W przypadku wykrycia przez dowolnego członka załogi lotniczej lub pokładowy system ostrzegania o bliskości ziemi niezamierzonego zbliżenia do ziemi pilot lecący podejmuje natychmiastowe działania korygujące w celu przywrócenia bezpiecznych warunków lotu.”;

10) w „Spisie treści” tytuł § 19 otrzymuje brzmienie:

„§ 19 Zasady przygotowania operacji lotniczej i dokumentowania tego procesu w lotach dyspozycyjnych na samolotach i śmigłowcach transportowych.”

11) zaktualizować „Spis treści”.

§ 2. Decyzja wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

Minister Obrony Narodowej: *T. Siemoniak*